

Радио Д

от Херад Меезе

Работни и аудио-материали за начинаещи от Херад Меезе

Преводи за поредица 1: уроци 1 – 26 Bulgarische Fassung

В тази брошура ще намерите преводи

- на обзорните страници към отделните уроци;
- на указанията към упражненията;
- на информационните карета в началото на отделните приложения: текстовете на диалозите, отговорите, граматика и речник;
- на граматичните разяснения, които са отбелязани с този символ.

Символите на обзорните страници към всеки урок означават:

 Информация	Тук получавате информация за съдържанието на уроците и за факти, свързани със страната	 Слушане	Това е обзор на отделните сцени. Получавате и указания на кой компакт-диск ще ги откриете.
 Разбиране на речта	Тук получавате разяснения за речевите подходи и изразните средства в урока.	 Разпознаване на структурите	Тук се научавате да разпознавате важни граматически структури.
 Усвояване на речта	Тук можете да заучавате и запаметявате словесното богатство. Получавате и списъци с изрази, които са важни за вашия речник.	 Още малко граматика?	Тук получавате разяснения за онези структури, които се появяват в уроците, но се систематизират по-късно.
 Проверка	Тук можете да проверите какво вече сте научили и какво трябва още да упражнявате.		Тук получавате препоръки за изучаването на езика, обобщение на някои изразни средства и граматични структури.

С. 5 **ОБЗОР НА УРОК 1****Информация****Стратегия на слушането**

- Обърнете внимание на звуците: къде се разиграва сцената? Кой какво върши?
- Обърнете внимание на тона: какво е настроението?
- Опитайте се картинно да си представите ситуацията
- Обърнете внимание на контекста

Слушане

- ☉₁ **2** сцена 1: един млад човек (Филип) пътува с колата си.
- ☉₁ **3** сцена 2: Филип получава нещо за пиене.
- ☉₁ **4** сцена 3: Филип е в градината и се дразни.

→ текстове на сцените: С. 134

Разбиране на речта

- Поздрави: *Здравей. Добър ден. Добре дошъл.*
- Въпроси: *Какво има? Всичко наред ли е?*
- Обяснения: *Има... (кафе). Кафето е хубаво.*
- Благодарности: *Окей, мерси.*

Усвояване на речта

- **Препоръки:**
Най-лесно можете да научите думи, свързвайки ги с други думи. Учете отделните думи в контекст. Направете си собствена схема за това как вие лично най-добре запаметявате думите.

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 1

С. 6 У 1 Изслушайте трите сцени. Какво се случва в първия урок? Номерируйте картините в съответствие с действието.

С. 6 У 2 Кой текст към коя картина се отнася?

С. 7 У 3 Какво не е на мястото си тук? Отбележете го с кръстче.

С. 7 У 4 Подредете думите.

С. 7 У 5 Открийте смисъла на думите. Запишете си.

С. 7 У 6 Разделете думите с черти (|). После напишете изреченията.

С. 7 У 7 Използвайте правилните думи.

С. 8 У 8 Как вие лично най-добре запаметявате думите? Подредете ги.

С. 8 У 9 Съставете с думите изречения. Запишете си ги.

С. 9 **ОБЗОР УРОК 2****Информация****Стратегии на слушане**

- Вслушвайте се за международни думи: *момент, кафе,...*
- Обърнете внимание на имената: *Ханс, Фриш, Филип, Паула*
- Внимавайте за имена на градове: *Берлин*
- Внимавайте за вида текст, напр. новини

Слушане

- ☉₁ **5** Сцена 1: Филип се дразни от шума и спира радиото
 - ☉₁ **6** Сцена 2: Филип го търсят по телефона
 - ☉₁ **7** Сцена 3: международни думи
- текстове на сцените: С. 134

Разбиране на речта

- Да поздравиш някого: *Добър ден.*
- Въпроси: *Кой? Какво?*
- Молба да се прояви търпение: *Момент, моля. Идвам веднага.*
- Да разпознаеш някого: *Паула от Радио Д.*
- Да се извиниш: *Съжалявам.*
- Да разпознаваш буквите: азбука.

Усвояване на речта

- **Съвет:** Представете си картинно ситуацията.

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 2

С. 10, У 1 Изслушайте сцена 1. Как реагира Филип? Отбележете с кръстче.

С. 10, У 2 Изслушайте сцена 2. Кой какво казва? Отбележете с кръстче.

С. 10, У 3 Изслушайте международните думи и диалози. 1. В графата "немски" отбележете ударението в думите. 2. Нанесете в таблицата превода на думите на своя език. 3. Познавате ли други международни думи в немския? Какво е значението им?

С. 11, У 4 Как се обаждаме по телефона?

- С. 11, У 5** Кое е противоположното?
- С. 11, У 6** Кое е подходящото?
- С. 11, У 7** Подчертайте буквите както е в примера.
- С. 12, У 8** Съотнесете думите към буквите или звуците.
- С. 12, У 9** Отбележете международните думи. После ги напишете.
- С. 12, У 10** Открийте значението на думите и го напишете.
- С. 12, У 11** Добавете липсващите думи.
- С. 13, У 12** Кой какво казва?

С. 14 ОБЗОР УРОК 3

Информация

Стратегии на слушане

- Внимавайте за международни думи: *редакторка, професор*
- Винаги най-напред обръщайте внимание на звуците, за да вникнете в ситуацията (например по темата “Прогноза за времето”)

Слушане

- ☎₁ **8** Името на радиостанцията
- ☎₁ **9** Екипът на радио Д
- ☎₁ **10** Няколко души се представят
- ☎₁ **11** Международни думи
- ☎₁ **12** Новини: прогноза за времето
- текстове на сцените: С. 134

Разбиране на речта

- Как се представяме: *Казвам се Аз съм Името ми е Работя в*
- Как се извиняваме: *Извинете.*

Разпознаване на структурите

- Глаголи:
Позиция в разказното изречение → А 1, С. 163; С 4 **1**, С. 171
Безлична форма: *kommen, heißen, arbeiten* → D 1 **1**, С. 171
Спрежение на глаголите 1. лице: *ich komme, heiße, arbeite* → D 1 **2**, С. 171
Спрежение на глаголите 1. и 3. лице на *sein* → D 1 **6**, С. 172

Усвояване на речта

- Съвет:** Винаги се вслушвайте в звуците. Така най-добре ще вникнете в ситуацията и ще разберете думите.

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 3

- С. 15, У 1** Как се казва радиостанцията?
- С. 15, У 2** Екипът на Радио Д. Чуйте диалозите и ги подредете. Кой какво казва? Отбележете А, В, С, D.
- С. 15, У 3** Отбележете с кръстче.
- С. 16, У 4** Изслушайте изреченията. Подредете думите. Коя е вярната последователност в изречението?
- С. 16, У 5** Прочетете на глас. Разделете изречения с черти (|).
- С. 16, У 6** Отбележете с кръстче. 1. Кое не пасва по смисъл? 2. Кое е грешно?
- С. 16, У 7** Кое пасва? Нанесете думи в празните места.
- С. 16, У 8** Отбележете ударението в думите.
- С. 16, У 9** Изслушайте сцената. Кои думи разбирате? Защо?
- С. 17, У 10:** Изречение: На кое място е глаголът? Допълнете изреченията в карето.
- С. 17, У 11** Какво е глаголното окончание за първо лице единствено число? Допълнете изреченията в карето.
- С. 17, У 12** *съм:* нанесете глаголните форми в таблицата.
- С. 17, У 13** Напишете правилните глаголни форми.
- С. 18, У 14** Намерете решението.

С. 19 ОБЗОР УРОК 4

Информация

Стратегии на слушане

- Обърнете внимание на международните думи: *колега, машина, еспресо.*
- Обърнете внимание на информациите за това колко е часът

Слушане

- ☉₁ **13** Сцена 1: В редакцията на Радио Д всички чакат Филип
 - ☉₁ **14** Сцена 2: Филип не може да се свърже; оставя съобщение в електронната пощенска кутия на Паула.
 - ☉₁ **15** Късно вечерта някой се обажда в редакцията на Радио Д. Само Йозефине е още там.
 - ☉₁ **16** Международни думи
 - ☉₁ **17** Колко е часът
 - ☉₁ **18** Числа
- текстове на сцените: С. 135

Разбиране на речта

- Поздрави: *Добър ден. Добър вечер. Здравей.*
- Сбогуване: *Лек ден/лека вечер. Чао.*
- Извинения: *Съжалявам. Извинявам се, то вече е доста късно.*
- Ядосано: *Откъде (пък) да знам?*
- Съобщения: *Обажда се Филип. Това е електронната пощенска кутия на Аз съм още в Мюнхен. Кафето е готово. Не, няма го. Кога? В единайсет часа.*

Разпознаване на структурите

- Глаголи
Спрежение на глаголите: глаголно окончание **-en**: в безлична форма, в 1. лице множествено число (*ние*), в 3. лице множествено число (*Филип и Паула*) → D 1 **2**, С. 171
Спрежение на глагола *sein*: *ich bin/das ist/ihr seid* → D1 **6**, С. 172
Отрицание при глаголите с *nicht* → D 1 **19**, С. 176, С 1 **5**, С. 169

Усвояване на речта

- Числа, час: *Кога?* ☉ *В един часа.*

Проверка

Самоизпитайте се. С какво се справяте добре? Какво искате да упражните или задълбочите? Кое не разбирате?

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 4

С. 20, У 1 Чуйте първата сцена. Кой какво казва? Отбележете с кръстче.

С. 20, У 2 Чуйте втората сцена. Коя е вярната последователност? Номерируйте.

С. 20, У 3 Чуйте третата сцена. Коя е вярната последователност? Номерируйте.

С. 20, У 4 Чуйте третата сцена. Кой са международните думи?

С. 21, У 5 Поздрав и сбогуване. Намерете правилното място в отделните графи. Напишете думите.

С. 21, У 6 Кога? Довършете.

С. 21, У 7 Нанесете думите.

С. 21, У 8 Какво пасва по смисъл? Отбележете с кръстче.

С. 22, У 9 Подредете изреченията в графите *Да* или *Не*.

С. 22, У 10 *съм*: използвайте правилната глаголна форма.

С. 22, У 11 Кое е глаголното окончание? Допълнете изреченията в карето.

С. 22, У 12 Подредете думите. Коя е вярната последователност в изречението?

С. 23, У 13 Изслушайте числата. После ги прочетете на глас.

С. 23, У 14 Кога? Напишете часа.

С. 23, Проверка: Допълнете.

С. 24 ОБЗОР УРОК 5

Информация

Кралят на Бавария Лудвиг Втори (1845-1886) бил странна личност: подпомагал изкуствата, построил приказни замъци. Един от тях е замъкът Нойшванщайн. За Лудвиг Втори все още се говори като за "Приказния Крал".

Слушане

- ☉₁ **19** В редакцията на Радио Д присъства още някой
- ☉₁ **20** Филип и Паула получават задача: говори се, че Лудвиг Втори е още жив
- ☉₁ **21** Сцена 1: Филип пристига в редакцията на Радио Д
- ☉₁ **22** Сцена 2: странна среща в замъка Нойшванщайн

→ текстове на сцените: С. 135

Разбиране на речта

- Да представиш някого: *Това е Айхан.*
- Да попиташ за някого: *Кой е това?*
- Да попиташ за нещо: *Какво е това?*

- Да попиташ за място: *Къде си?*
- Да попиташ за произход: *От Турция ли си?*
- Да изразиш изумление: *мистерия – пълна мистерия*

Разпознаване на структурите

- Глаголи:
Място на глагола при въпроси с W → A 2, С. 163; С 4 **1**, С. 171
Спрежение на глагола 2. + 3. л. ед. ч: окончание на глагола –**st**, –**t**: *Kommst du? König Ludwig lebt.* → D 1 **2**, С. 171
Спрежение на глагола *sein*: *du bist* → D 1 **6**, С. 172
- Въпроси с W, въпросителни думи: *wer? wo? was? wann?* → D 6, С. 182

Усвояване на речта

- Градеж на думи:
Професии: съществително + *in* = форма за ж.р.: *Redakteur* ➤ *Redakteurin*

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 5

С. 24, У 1 Какво знаете за крал Лудвиг? Прочетете и информацията на С. 24.

С. 25, У 2 Чуйте сцената: Още някой е в редакцията. Как се нарича?

С. 26, У 3 Паула и Филип трябва да направят разследване. Какво точно? Чуйте задачата, поставена от Компю.

С. 26, У 4 Изслушайте първата сцена. Чухте ли необходимото? Отбележете с кръстче.

С. 26, У 5 Чуйте втората сцена. Крал Лудвиг и...? Добавете липсващата дума.

С. 26, У 6 Кой отговор съответства на кой въпрос? Свържете ги със стрелки.

С. 26, У 7 Кой тип изречение или вид дума не са на мястото си? Зачеркнете ги.

С. 27, У 8 Коя е подходящата въпросителна дума? Допълнете въпросителните думи.

С. 27, У 9 Въпроси с W: къде е глаголът? Допълнете изречението в карето.

С. 27, У 10 Кое е окончанието на глагола? Допълнете изречението в карето.

С. 27, У 11 Допълнете правилните глаголни форми на *съм* или глаголните окончания.

С. 28, У 12 Градеж на думи. Допълнете липсващите думи.

С. 28, У 13 Кои са липсващите думи? Първо допълнете думите, после напишете буквите в квадратчетата. Какъв е отговорът?

С. 29 ОБЗОР УРОК 6

Информация

И до днес има най-различни мнения и предположения за смъртта на крал Лудвиг Втори († 1866).

Стратегия на слушане:

- Ориентирайте се по звуците за ставащото

Слушане

- **23** Сцена 1: Филип и Паула са в замъка Нойшванщайн.
- **24** Сцена 2: Крал Лудвиг Втори може би е умрял по този начин.
- **25** Сцена 3: Но може би пък по този?
- **26** Местоименията *ти* и *Вие*
- **27** Модалните частици *denn* и *doch*
→ текстове на сцените: С. 136

Разбиране на речта

- Въпроси: *Кой сте вие? Но какво правите? Моля? Всичко наред ли е?*
- Да се осведомиш за нечие състояние: *Как сте?*
- Да изразиш удивление: *Но това е ...*
- Глаголи, свързани с предлог (*warten auf ...*)
- Обозначаване на годините

Разпознаване на структурите

- Глаголи:
Спрежение на глагола 2. л.ед.ч. неофициално обръщение на *ти*: *Какво правиш?* Официално обръщение на *Вие*: *Какво правите?*
→ D 1 **2**, С. 171
Глаголни окончания **-est**, **-et** при глаголна основа на **-t**
във 2. + 3. л.ед.ч.: *arbeiten: du arbeitest, er arbeitet* → D 1 **3**, С. 172
Спрежение на глагола *съм*: *Кой сте Вие?* → D 1 **6**, С. 172
- Модални частици *doch*, *denn* → D 9 **1**, С. 184
- Определителен член (именителен падеж) *der* → D 2 **1**, С. 177

Усвояване на речта

- Дата: *Кога? На 13.6.1886.*

Дата с число
Дата с думи

1800
eintausendachthundert
achtzehnhundert

2004
zweitausendvier

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 6

С. 30, У 1 Коя картинка се отнася към съответната сцена? Чуйте и номерирайте.

С. 30, У 2 Какво твърди мъжът? Напишете изречението.

С. 31, У 3 Какво гласят изреченията? Разберете значението на думите и ги напишете.

С. 31, У 4 Кои предлози се използват с глаголите? Напишете ги.

С. 31, У 5 *Von*: Какво пасва по смисъл? Свържете с линии.

С. 31, У 6 *Wann?* Година. 1. Как се обозначава годината на вашия роден език? 2. Крал Лудвиг втори е починал през 1886. Прочетете на глас годината.

С. 32, У 7 Кога чувате местоимението *Wie* и кога *ti*? Допълнете.

С. 32, У 8 Допълнете правилните глаголни форми.

С. 32, У 9 Липсва ли член: да (+) или не (-)?

С. 33, У 10 Чуйте две изречения. Кога се използва *doch*? И кога *denn*?

С. 33, У 11 Частици: *doch* или *denn*? Произнесете не глас.

С. 33, У 12 *Кога?* Прочетете датата на немски.

С. 34 ОБЗОР УРОК 7

Информация

Sisi, по-сетнешната австрийска императорка, дълги години е поддържала духовна връзка с Лудвиг.

Стратегии на слушане

- Как от звуците можете да разберете какво възнамерява да стори някой
- Как от международните думи можете да разберете какво някой обича

Слушане

- ☉₁ **28** Сцена 1: крал Лудвиг на излет с шейна
 - ☉₁ **29** Сцена 2: танц с обожаваната *Sisi*
 - ☉₁ **30** Сцена 3: особената маса
 - ☉₁ **31** Съобщение на Компю
 - ☉₁ **32** Повелително изречение
- текстове на сцените: С. 136

Разбиране на речта

- Отричане на нещо: *Това не е така.*
- Съгласие: *Да, с удоволствие.*
- Да приканиш/поканиш някого: *Елате. Погледнете. Да потанцуваме. Хайде!*
- Да изразиш предпочитание: *Обичам... (природата/музиката на...)*
- Въпроси: *Как става това? Откъде е ..?*
– от ... (от Берлин, от Турция)
– от ... (лица: от Филип, посока: отдолу)

Разпознаване на структурите

- Лични местоимения 3. л.ед.ч.: *er* (*der Tisch/ Филип*) → D 3 **2**, С. 180
- Повелително изречение:
1. л.мн.ч. (*Да потанцуваме.*)
2. л. ед. и мн.ч., официално (*Елате.*) → A 4, С. 164, D 1 **5**, С. 172
Мястото на глагола в повелителното изречение → С 3, С. 170
- Определителен член (именителен падеж): *der, die* → D 2 **1**, С. 177

Усвояване на речта

- **Съвет:** Винаги учете съществителните заедно с определителния член.
- Указания за време: *сега, веднага, по-късно*

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 7

С. 35, У 1 Коя дума пасва към коя картинка?

С. 35, У 2 1. Чуйте сцените 1, 2 и 3. Кои снимки пасват към тях? 2. Кои изречения се появяват в сцени 1, 2 и 3? Отбележете с кръстче.

С. 36, У 3 Чуйте: Какво казва Компю? Отбележете с кръстче.

С. 36, У 4 Woher: *von* или *aus*? Използвайте думите и прочетете на глас.

С. 36, У 5 Поставете глаголите в съответните празни места.

С. 36, У 6 Изберете си няколко глагола от Упражнение 5 и формулирайте с тях разказни изречения или въпроси.

С. 37, У 7 Към какво се отнася *er*? Отбележете.

С. 37, У 8 Къде пасва местоимението *er*? Прочетете изреченията на глас.

С. 37, У 9 Чуйте. Къде е мястото на глагола в повелителното изречение?

С. 37, У 10 Подредете думите и формулирайте повелителни изречения. Прочетете ги на глас.

С. 38, У 11 Намерете съществителните заедно с определителните им членове и ги нанесете в съответната колона.

С. 38, У 12 Подредете хронологически указанията за време.

С. 39 Обзор урок 8

Информация

Паула и Филип все още са в замъка Нойшванщайн и разговарят с един мъж, който твърди, че е крал Лудвиг. Паула обаче постепенно започва да разбира ...

Стратегии на слушане

- С помощта на международните думи може да се разбере какво обича един или друг човек и какво се рекламира.
- Да се обръща внимание на думи, които вървят заедно

Слушане

- ☉₁ **33** Сцена 1: Филип и Паула все още са в замъка
- ☉₁ **34** Сцена 2: Паула чува рекламен клип по радиото
- ☉₁ **35** Сцена 3: Паула се ядосва на себе си
- ☉₁ **36** Съюз *aber* (но)
- ☉₁ **37** Член

→ текстове на сцените: С. 136f.

Разбиране на речта

- Да твърдиш нещо: *Крал Лудвиг е мъртъв.*
- Да твърдиш обратното: *Но аз съм още жив.*
- Да питаш: *Wie ste .. (крал Лудвиг)? Хей, има ли някой тук?*

- Да говориш за нещо минало: *Как беше ... (в Нойшванщайн)*
- Да изразяваш предпочитания: *Обичам ... (музиката/природата).*
- Да покажеш интерес: *Да, това е интересно.*
- Да дадеш оценка за себе си: *Май че съм ... (глупав).*

Разпознаване на структурите

- Определителен член (именителен падеж): *das* → D 2 **1**, С. 177
- Определителен член (винителен падеж): *den, die, das* → D 2 **2**, С. 177
- Винителен падеж след глаголи като. *lieben, sehen, kennen* → В 6, С. 167
- Глаголи: Лични местоимения и глаголни окончания - обзор → D 1 **2**, С. 171
- Местоимения: *jemand* → D 3 **4**, С. 181

Усвояване на речта

- Месеци
- **Съвети:** заучавайте думите заедно с противоположните: *ясно е ↔ мистерия*
Запаметявайте думите, които вървят заедно: *Schauspieler – spielen*

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 8

С. 40, У 1 Чуйте Сцена 1. Това ли казва мъжът? Отбележете с кръстче: *да* или *не*.

С. 40, У 2 Чуйте Сцена 2. Отбележете чии са изреченията: на Паула, на Айхан или от рекламния клип.

С. 40, У 3 Чуйте Сцена 3. Какво казва Паула? Отбележете с кръстче.

С. 40, У 4 Каква е съдържателната връзка между трите сцени? Употребете думите в изреченията.

С. 41, У 5 Коя глаголна форма се отнася до минали събития? Нанесете я в овалното поле.

С. 41, У 6 Чуйте и отбележете думата за противоположното. След това прочетете на глас изреченията с добавената дума.

С. 41, У 7 Кои са противоположностите? Свържете със стрелки.

С. 41, У 8 Кои думи вървят заедно? Нанесете ги в таблицата.

С. 42, У 9 Нанесете в таблицата члена за среден род.

С. 42, У 10 Чуйте двете изречения. Добавете членовете и ги сравнете.

С. 42, У 11 *Das, die* или *den*? Съставете изречения.

С. 43, У 12 Как вие лично най-добре запомняте производни думи? Отбележете с кръстче.

С. 43, У 13 Подредете хронологически месеците.

С. 44 ОБЗОР УРОК 9

Информация

Паула е в Берлин и тъгува по Филип. Той е в Мюнхен и от вестника научава, че в Нойшванщайн има мюзикъл за Лудвиг. Заедно с други туристи Филип заминава за там.

Стратегии на слушане

- Чрез слушане да се определи настроението в дадена ситуация
- Новите информации да се отделят от вече известните
- Сред няколко езика да разпознаеш немския

Слушане

- ☉₁ **38** Сцена 1: Паула безуспешно се опитва да се обади на Филип
 - ☉₁ **39** Сцена 2: Филип седи в кафене в Мюнхен
 - ☉₁ **40** Сцена 3: Компю знае, че Филип е попаднал в задръстване
 - ☉₁ **41** Туристи в автобуса
 - ☉₁ **42** Филип интервюира туристите
 - ☉₁ **43** Рапът около думичката *nichts*
- текстове на сцените: С. 137

Разбиране на речта

- Изразяване на мнение: *Ама че съм глупав! Да, това е интересно ...*
- Въпроси: *Какво правиш? Къде си? Къде всъщност е...? Тук има ли...?*
- Огласяване на недоумение: *(Изобщо) нищо не разбирам.*

Разпознаване на структурите

- Отрицаие: *nichts* → D 3 **4**, С. 181
- Глаголите се нуждаят от допълнителни части (подлог, допълнение) → В 2, С. 166
- Например в именителен падеж: *Той се казва Филип. Той е редактор.* → В 5, С. 166

- Във винителен падеж: *Той разбира човека.* → В 6, С. 167

Усвояване на речта

- Свързване на съществително и глагол: *да направиш една обиколка*

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 9

С. 45, У 1 Чуйте трите сцени. Кое изречение чувате в коя от сцените? Запишете си.

С. 45, У 2 Какво се случва в Урок 9? Напишете подходящи думи към картинките.

С. 45, У 3 Туристите в автобуса. Кои езици разпознавате? Отбележете с кръстче.

С. 45, У 4 Чувате английски и френски. Кои са немските думи?

С. 46, У 5 Какво пасва по смисъл? Свържете със стрелки.

С. 46, У 6 Получихте информации. Кои от тях са верни? Отбележете с кръстче.

С. 46, У 7 Намерете отговора.

С. 46, У 8 Съставете изречения и ги прочетете на глас.

С. 47, У 9 Кое не е вярно? Напишете правилно изречението.

С. 47, У 10 Чуйте рапа „*nichts*“. Повтаряйте на глас заедно с текста.

С. 47, У 11 Кои допълнения са подходящи? Използвайте ги правилно.

С. 47, У 12 Какви изречения можете да съставите?

С. 47, У 13 С какви други допълнения можете да подмените *мъжа (den Mann)*? Отбележете с кръстче.

С. 48, У 14 Формулирайте въпроси и им отговорете на глас.

С. 48, У 15 Кои части пасват? Запишете ги. После формулирайте въпроси.

С. 48, У 16 Кои части пасват? Отбележете с кръстче.

С. 49 ОБЗОР УРОК 10

Информация

В ресторанта към Музикалния театър Филип среща един мъж, чийто глас му звучи познато. А в редакцията на Радио Д се появява неочакван гост – една кукумявка. Тя беше и в замъка Нойшванщайн, където направи тайнствени забележки по адрес на крал Лудвиг. Навярно незабелязана се е промъкнала заедно с Паула в редакцията.

Стратегии на слушане

- Да се разбере съдържанието на една молба по международните думи
- Да се установи кой как реагира на едно необичайно събитие

Слушане

- ☉ 1 **44** Сцена 1: На музикъла Филип среща един мъж ...
 - ☉ 1 **45** Сцена 2: Кукумявката получава име
 - ☉ 1 **46** Сцена 3: Йозефине е изненадана
- текстове на сцените: С. 137f.

Разбиране на речта

- Въпроси: *Ще ми дадете ли интервю? Кой пък е това? Какво прави тази кукумявка тук? Ти всичко разбираш?*
- Отрицания: *Не знам. Не вярвам.*
- Заемане на позиция: *Това ... (музикълът) наистина е ... (чудесен-чудесно).*

Разпознаване на структурите

- Отрицание при глаголите: *nicht* → D 1 **19**, С. 176
- Мястото на *nicht* в изречението → С 1 **5**, С. 169

Усвояване на речта

- Въпросителни думи: *Кой? Какво? Кого? Как? Къде? Накъде? Откъде? Кога?*
- **Съвет:** С помощта на въпросителните думи можете да установите отделните части на изречението. Напр. с *кой?* – подлога.

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 10

С. 50, У 1 Чуйте Сцена 1. Кой какво казва? Отбележете с кръстче.

С. 50, У 2 Чуйте Сцена 2. Допълнете липсващите думи.

С. 50, У 3 Чуйте Сцена 3. Коя е правилната последователност на изказванията? Номерируйте ги и напишете наново диалога.

С. 51, У 4 Кое с кое пасва? Отбележете *a, b, c, d* или *e*.

С. 51, У 5 1. Използвайте подходящите думи. Напишете ги. 2. В това изречение липсват думи – кои? На кое място? Напишете пълните изречения.

С. 51, У 6 1. Градеж на думи: кои са шестте думи? Напишете ги. Намислете си няколко думи, после ги разделете на срички.

С. 52, У 7 Открийте значението на думата, прочетете изреченията на глас.

С. 52, У 8 Къде в изречението се намира *nicht*? Допълнете правилото.

С. 52, У 9 Прочетете на глас изреченията с *nicht*.

С. 52, У 10 Подредете думите. Коя е върнатата последователност? Напишете изреченията.

С. 52, У 11 Задайте въпрос за подлога – в изречение 1 и изречение 4 в У 10.

С. 53, У 12 Използвайте въпросителните думи.

С. 53, У 13 Задайте въпроси за маркираните допълнения. Прочетете на глас.

С. 53, У 14 Моля, отговорете на въпросите.

С. 54 ОБЗОР УРОК 11

Информация

Компю проверява значението на името *Ойлалия*. Испанският колега от редакцията в радиото е чувал за *Света Ойлалия*, светица и мъченица.

Стратегия на слушане

- Значението на едно име може да се разбере от контекста и през чуждиците.

Слушане

- ☉ 1 **47** Сцена 1: Йозефине доближава *Ойлалия*
 - ☉ 1 **48** Сцена 2: Компю проверява значението на името *Ойлалия*
 - ☉ 1 **49** Сцена 3: Испанският колега от редакцията е чувал за една *Ойлалия*
 - ☉ 1 **50** Логическо ударение
- текстове на сцените: С. 138

Разбиране на речта

- Въпроси: *Какво правиш? Откъде идва това име? Откъде го знаеш? Вярно ли е това? Ти наистина ли си кукумявка?*
- Мнения: *Звучи много хубаво. Че ти това го знаеш. Е, и аз не знам всичко.*
- *Alles (всичко) или nichts(нищо)?*
- Страна – хора - език (*Германия – германци – немски*)

Разпознаване на структурите

- Въпросителни изречения:
С въпросителни местоимения: *Was machst du?*
→ А 2, С. 163
Без въпросителни местоимения: *Stimmt das?*
→ А 3, С. 164
- Въпросителни изречения и място на глагола
→ С 4 **1** + **2**, С. 171
- Притежателно местоимение: *dein, deine* → D 2 **9**, С. 179

Усвояване на речта

- Градеж на думи:
разпознаване и употреба на прилагателни наставки: *griechisch, ruhig, endlich, amüsant*

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 11

- С. 55, У 1** Чуйте Сцена 1. Използвайте подходящите думи.
- С. 55, У 2** Чуйте Сцена 2. Какво означава *Ойлалия*? Отбележете с кръстче.
- С. 55, У 3** Чуйте Сцена 3. Какво казва Карлос? Отбележете с кръстче.
- С. 55, У 4** Изслушайте. Поставете ударението на думите.
- С. 55, У 5** Какво чухте? Свържете със стрелки.
- С. 56, У 6** Използвайте подходящите въпросителни думи. Мислете за отговорите.
- С. 56, У 7** 1. Нанесете *alles – nichts* в скалата.
2. Кое е правилно: *alles* или *nichts*?
- С. 56, У 8** 1. Допълнете. 2. Знаете ли как се казва на немски вашата страна, България? Напишете името ѝ.
- С. 57, У 9** Подредете думите. Коя е на първо място ①, коя на второ ②? Нанесете думите в таблицата.

С. 57, У 10 1. Използвайте правилните глаголни форми. 2. Как бихте отговорили?

С. 57, У 11 Сравнете въпросите. Допълнете правилото.

С. 57, У 12 Формулирайте въпроси. Прочетете ги на глас.

С. 58, У 13 Напишете пет думи, които са свързани с *Ойлалия*.

С. 58, У 14 Добавете липсващите думи.

С. 58, У 15 Градеж на думи. 1. Кои наставки пасват към прилагателните? Напишете правилните окончания на прилагателните.

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 12

С. 59, У 1 Открийте международните думи, добавете правилните думи към изреченията.

С. 59, У 2 Какво пасва по смисъл? Запишете.

С. 59, У 3 Кой отговор пасва? Отбележете с кръстче.

С. 60, У 4 *du (tu)* или *Sie(Bue)*? Формулирайте въпроси.

С. 60, У 5 Какво още можете да кажете? Запишете.

С. 60, У 6 Представете се.

С. 60, У 7 Произнесете на глас числата.

С. 61, У 8 Добавете липсващите букви. Произнесете думите на глас.

С. 61, У 9 Кои модални частици пасват по смисъл? Отбележете с кръстче.

С. 61, У 10 Градеж на думи: съставете формата за ж.р. Запишете.

С. 61, У 11 Градеж на думи: кои наставки пасват? Запишете.

С. 61, У 12 Определете типа изречение. Впишете: **A** за разказно изречение, **B** за повелително изречение, **W** за въпроси с W, **J/N** за въпрос с отговор да/не.

С. 62, У 13 Нанесете изреченията в таблицата. (E = допълнение)

С. 62, У 14 Подредете думите: коя е вярната последователност? Запишете.

С. 62, У 15 Формулирайте изречения с правилната глаголна форма. Прочетете ги на глас.

С. 63 ОБЗОР УРОК 13

Информация

Паула и Филип имат нова задача. Те са пристигнали в Шварцвалд, където се празнува карнавал. На улицата е пълно с хора, много мъже носят маски на вещици. Вещици заобикалят колата на Филип и Паула.

Карнавал:

В някои части от Германия последните три дни от карнавала се отбелязват доста бурно – най-вече с шествията на Лудешкия понеделник. В Шварцвалд (например в Генгенбах) мъжете се костюмират като вещици.

Стратегии на слушане

- Реакциите на определено настроение могат да се усетят по тона и чрез чуждиците
- Да се чуят отделните части от съставна дума

Слушане

- ① **51** Сцена 1: Карнавал: Филип носи маска на вещица
 - ① **52** Компю поставя задача
 - ① **53** Сцена 2: Филип и Паула са сред карнавалната навалица
- текстове на сцените: С. 138f.

Разбиране на речта

- Въпрос: *На теб пък какво ти става?*
- Реакция на въпрос: *Ами днес нали е ... (Лудешкият понеделник)*
- Дните от седмицата: *понеделник, ...*
- Разделяне на съставни думи: *die Telefonnummer* □ *das Telefon + die Nummer*

Разпознаване на структурите

- Допълнение или указание за позиция ① в изречението: *Днес съм вещица.* → С 1 **2** + **4**, С. 168f.
- Множествено число на съществителните със -s или -n: *das Auto, die Autos*; *die Hexe, die Hexen* → D **2** 7, С. 178

Усвояване на речта

- Правилно написване на иносказателни думи или изречения.

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 13

С. 64, У 1 Какво свързвате с карнавала? Напишете няколко думи на немски и на български.

С. 64, У 2 Разгледайте картата и прочетете информацията.

С. 65, У 3 Чуите Сцена 1. Какво казва Филип? Отбележете с кръстче.

С. 65, У 4 Изслушайте. Какво казва Компю? Отбележете с кръстче.

С. 65, У 5 Чуите Сцена 2. Къде са Филип и Паула? Кой още е с тях?

С. 65, У 6 Какво се случва в Урок 13. Коя е върнатата последователност? Номерирайте.

С. 65, У 7 Сравнете. Какво означава *Mo, Di ...*? Запишете.

С. 66, У 8 Какво прави Филип и кога? Формулирайте изречения, прочетете ги на глас.

С. 66, У 9 Рамкираните думи се състоят от две съществителни. Напишете и двете.

С. 67, У 10 Какво се случва с подлога в това изречение? Допълнете правилото.

С. 67, У 11 Преформулирайте изреченията: поставете маркираното допълнение в позиция ①. Прочетете изреченията на глас и наблегнете върху допълненията.

С. 67, У 12 Какъв вид дума се намира в началото на изречението?

С. 67, У 13 Нанесете данните в изреченията. Прочетете на глас.

С. 67, У 14 Допълнете схемата.

С. 68, У 15 Кой въпрос пасва по смисъл към отговорите?

С. 68, У 16 Вникнете в значението на думите и изреченията. Запишете.

С. 69 ОБЗОР УРОК 14

Информация

Сред хаоса на карнавала Филип е отвлечен от вещици и губи ориентация. Паула търси него и колата. Тя се обръща към мъж в полицейска униформа. Неочаквано се появява Айхан.

Стратегия на слушане

- Да разпознаете вярната дума в две различни изказвания (селективно слушане)

Слушане

- ☉₂ 2 Сцена 1: Филип е попаднал в карнавалния хаос и има проблем
- ☉₂ 3 Сцена 2: Според Паула Лудешкият понеделник не е забавен
- ☉₂ 4 Сцена 3: Паула се обръща към мъж в полицейска униформа
- ☉₂ 5 Сцена 4: Колата на Филип отново се появява
- ☉₂ 6 Минало свършено време на *sein* (съм)
→ текстове на сцените: С. 139

Разбиране на речта

- Как описваме нещо: *Колата е изчезнала. Толкова много хора има тук. Наистина доста неща се случват.*
- Как се обозначава принадлежност: *Колата е на Филип.*
- Как се изразяват мнения и чувства: *Атмосферата е прекрасна. Имам проблем.*
- Свързване чрез *имам* (*haben*) и *съм* (*sein*)

Разпознаване на структурите

- Спрежение на глагола *sein*
Сегашно и минало свършено (*war*) → D 1 6, С. 172, D 1 15, С. 175
- *sein* и допълнения → В 4 и 5, С. 166
- членуване (именителен падеж):
ein/eine; kein/keine, mein/meine → D 2 10, С. 179

Усвояване на речта

- Подреждане на думите
- Свързване чрез *имам* (*haben*) и *съм* (*sein*)

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 14

С. 70, У 1 Чуйте Сцена 1. Какъв е проблемът на Филип? Запишете неговите въпроси.

С. 70, У 2 Чуйте Сцена 2. Защо Филип смята, че Лудешкият понеделник не е много весел. Отбележете с кръстче.

С. 70, У 3 Чуйте Сцена 3. Кое е вярно? Кое не е? Отбележете с кръстче.

С. 70, У 4 Подредете думите в правилни изречения. Напишете правилните изречения.

С. 70, У 5 Чуйте Сцена 4. Кой е в колата на Филип?

С. 71, У 6 Свържете частите на изречението със стрелки.

С. 71, У 7 Кои думи са подходящи? Нанесете по една дума.

С. 71, У 8 Формулирайте въпроси. Как питате за маркираните части на изречението? Нанесете въпросителните думи, въпросите и отговорите в таблицата.

С. 72, У 9 Прочетете текста и маркирайте личните местоимения и глаголите. После ги нанесете в таблицата.

С. 72, У 10 Изслушайте две твърдения за минали събития. Ще чуете глаголната форма на *съм* в минало свършено. Коя е тя?

С. 72, У 11 Нанесете двете форми на *имам* в изреченията.

С. 73, У 12 1. Намерете и запишете думите.
2. Как вие лично най-добре запомняте тези думи? Отнесете думите към своята представа за *карнавал*.

С. 73, У 13 Кое е правилно: *haben* или *sein*? Отнесете думите към подходящия глагол. Формулирайте изречения и ги прочетете на глас.

С. 74 ОБЗОР УРОК 15

Информация

Карнавал: Паула изиграва номер на Айхан. Паула и Филип регистрират карнавалното настроение на улицата. Срещат човек, костюмиран като *Папагено* – Папагено е герой от операта “Вълшебната флейта” на Моцарт. Срещат и едно момче, костюмирано като *Икар* – герой от гръцката митология. В някои части на Германия в четвъртък преди Лудешкият понеделник жените режат вратовръзките на мъжете.

Стратегии на слушане

- Да се ориентирате по звуците за действието.
- Да се опитате да разберете диалектните изговори.

Слушане

- ☉₂ 7 Сцена 1: Паула се реваншира

- ☉₂ 8 Сцена 2: Посред уличния карнавал - Папагено
- ☉₁ 9 Сцена 3: Посред уличния карнавал - Икар
- ☉₁ 10 Диалекти в немския
→ текстове на сцените: С. 139f.

Разбиране на речта

- Чуйте диалектите: на картата ще откриете кой диалект къде се говори.
- Изказване на мнение: *Това беше много смешно. Все едно! Не е ли прекрасно?*
- Въпроси: *Я ми кажи, ти знаеш ли тази история? Нима не виждаш?*

Разпознаване на структурите

- Неопределителен член (именителен падеж):
ein, eine → D 2 3, С. 177
- Глаголи с променяща се коренна гласна:
sehen – du siehst → D 1 4, С. 172

Усвояване на речта

- Проверете глаголите в речника.

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 15

С. 75, У 1 Чуйте Сцена 1. Паула си отмъщава. Какво точно прави тя? Отнесете картинките към текстовете, използвайки стрелки.

С. 75, У 2 Нанесете думите в съответните празни места.

С. 75, У 3 Запознайте се с информацията и после чуйте Сцена 2. Какво смята жената за костюма?

С. 76, У 4 Чуйте Сцена 3. Какво е най-важно според момчето? Отбележете с кръстче.

С. 76, У 5 Чуйте няколко диалектни израза. Кой какво казва? Нанесете номера на сцената.

С. 76, У 6 Какво означава това? Отбележете с кръстче.

С. 76, У 7 Открийте съответствията. Нанесете всяка буква към съответния номер.

С. 77, У 8 Маркирайте членовете към оградените съществителни. Нанесете съществителните и членовете на верните места в таблицата.

С. 77, У 9 Използвайте правилния член.

С. 77, У 10 1. Каква е инфинитивната форма на маркирания глагол? Запишете. 2. Кога се променя глаголната основа? Нанесете съответните глаголни форми в таблицата.

С. 78, У 11 Глаголната основа може да се променя. Каква информация откривате по въпроса в речниците?

С. 78, У 12 Под какво търсите глагола в речника?

С. 79 ОБЗОР УРОК 16

Информация

Паула и Филип регистрират карнавалното настроение на улицата. Двамата срещат човек, костюмиран като героя от гръцката митология *Дедал*. Дедал бил затворен в лабиринт на остров Крит. За себе си и за сина си Икар той изработил криле от восък, за да могат да излетят. За съжаление Икар не се вслушал в съветите на баща си.

Стратегии на слушане

- Обърнете внимание на мястото на действие в контекста.
- Опитайте се от контекста да разберете какво трябва да направи героят и какво всъщност прави.

Слушане

- ☉₂ 11 Сцена 1: Мъж, костюмиран като Дедал
- ☉₂ 12 Сцена 2: Митът за Дедал и Икар
- ☉₂ 13 Сцена 3: Йозефине също иска да лети ...

→ текстове на сцените: С. 140

Разбиране на речта

- Предположение: *Тогава вие значи сте..?*
- Изразяване на нещо неясно: *То и аз като че ли съм в изгнание..*
- Призив: *Недей да летиш толкова високо!*
- Да се конструира един текст. Да се извлече информация от текста.

Разпознаване на структурите

- Повелителни изречения:
Pass auf! → A 4, С. 164; C 3, С. 170
- Глаголни форми в повелително наклонение:
Flieg nicht zu hoch! Fliegen Sie nach Berlin. Fliegen wir! Kommt um sechs. → D 1 5, С. 172
- Връзки в изречението с *zuerst ... dann*
→ A 6, С. 165

Усвояване на речта

- Семейство: *баща – майка – син – дъщеря*
- **zu (прекалено)** пред прилагателно: *Недей да летиш прекалено нависоко!*

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 16

С. 80, У 1 Чуйте Сцена 1. Един човек наред карнавала. Кой е той? От къде е? Допълнете текста.

С. 80, У 2 Какво знаете за историята за Икар и Дедал? Разгледайте картинките и чуйте Сцена 2. Разкажете на глас: какво се е случило?

С. 80, У 3 Чуйте Сцена 3: Кой какво казва? Подредете думите и напишете изреченията.

С. 81, У 4 Подредете в правилния ред диалозите в Сцена 1. Номерируйте ги.

С. 81, У 5 Прочетете текста. Картата ще ви бъде в помощ. Нанесете в квадратчетата отдолу глаголите в основната им форма като ключови думи в хода на текста.

С. 81, У 6 Добавете *irgendwie (някак)* в изреченията. Прочетете ги на глас.

С. 82, У 7 Към кой вид изречение спадат отделните изречения. Отбележете с кръстче.

С. 82, У 8 Как ви звучат тези призови? Дружелюбно 😊, недружелюбно ☹ или 😐 неутрално?

С. 82, У 9 Маркирайте глаголните форми и личните местоимения. Какво отпада в повелително наклонение? Какво се променя в структурата на изречението?

С. 82, У 10 Формулирайте призови. Прочетете ги на глас.

С. 82, У 11 Свържете изреченията с *zuerst – dann (първо – после)*. Прочетете на глас.

С. 83, У 12 Какво чухте? Отбележете с кръстче.

С. 83, У 13 Кое е правилното? Запишете.

С. 83, У 14 Добавете в изреченията по едно *zu* и ги прочетете на глас. Пред какъв вид дума се използва *zu*?

С. 84 🌀 ОБЗОР УРОК 17**Информация**

Паула и Филип са получили нова задача. В една нива могат да се видят мистериозни кръгове. Никой не знае откъде са се появили, тъй че догадките са много. Дали това не са следи от извънземни, които са кацнали там със своите НЛО? Селото, край което са мистериозните кръгове, става туристическа атракция.

Стратегии на слушане

- Да разпознавате централни информации по една ключова дума
- По хвалебствения тон да се досетите, че някой се опитва да продаде нещо

Слушане

- ☉₂ **14** Сцена 1: Нова задача за Филип и Паула
 - ☉₂ **15** Сцена 2: Туристи в автобус
 - ☉₂ **16** Сцена 3: Продавач на сувенири се опитва да продаде играчки НЛО
 - ☉₂ **17** Модален глагол *wollen (искам)*
 - ☉₂ **18** Рап с глагола *wollen*
- текстове на сцените: С. 140

Разбиране на речта

- Въпроси: *Какво означава това?*
- Положителен отговор на негативно формулиран въпрос: *Ist denn niemand da? – Doch. (Няма ли никого? – Напротив.)*
- Изразяване на желание: *Бих искал Hue искаме*
- Изразяване на мнение за НЛО чрез чуждици

Разпознаване на структурите

- Изразяване на желание с модален глагол: *Ich möchte aussteigen. Ich will die Kreise sehen.* → D 1 **8**, С. 173
- Глаголи с представки при използване на модални глаголи → D 1 **10**, С. 174
- Променяща се гласна при модални глаголи *wollen – ich will* → D 1 **9**, С. 173

Усвояване на речта

- Изразяване на желание с модален глагол:

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 17

С. 85, У 1 Чуйте Сцена 1. Какво разследват Филип и Паула?

С. 85, У 2 Чуйте Сцена 2. Какво казват хората за кръговете?

С. 85, У 3 Чуйте Сцена 3. Какво казва този човек? Номерируйте информацията в съответствие с хода на действието.

С. 86, У 4 Какво означава съкращението U F O (НЛО)? Допълнете.

С. 86, У 5 Какво е вашето мнение? Отбележете с кръстче възможните обяснения. Добавете и други.

С. 86, У 6 Подредете по съответните места? Запишете.

С. 87, У 7 Отговорете на въпросите с *ja* (да) или с *doch* (напротив). Какво се има предвид с отговорите? Прочетете на глас.

С. 87, У 8 Изреченията съдържат по два глагола. Отбележете ги.

С. 87, У 9 На кое място се намира вторият глагол? В каква форма е? Нанесете изреченията в таблицата.

С. 87, У 10 Свържете частите на изречението със стрелки. Прочетете изреченията на глас.

С. 87, У 11 Кои две форми *wollen* чувате? Запишете.

С. 87, У 12 Изслушайте и повторете на глас *wollen*-рапа .

С. 88, У 13 Подредете думите. Напишете правилните изречения.

С. 88, У 14 Допълнете изреченията. После впишете липсващите думи в кръстословицата.

С. 89 ОБЗОР УРОК 18

Информация

Паула и Филип все още разследват произхода на мистериозните кръгове в нивата. Собственикът на нивата се опитва да изкара пари от кръговете. През нощта Филип и Паула наблюдават нивата. С тях е и Ойлалия. На връщане към селото Филип забелязва, че Паула носи едно перо от кукумявка. Каква е причината – тя не му казва.

Стратегии на слушане

- Разпознаване на ключови думи (чуждици и валути)
- Разпознаване на негативни и позитивни изявления

Слушане

 19 Сцена 1: Предложение

- **20** Новина
 - **21** Сцена 2: През нощта в гората
 - **22** Сцена 3: На селския път
 - **23** Сцена 4: един НЛО
- текстове на сцените: С. 140f.

Разбиране на речта

- Въпроси: *За какво ...? Защо си ...? Има ли някого? Може ли ...?*
- Харесване: *Тя ми харесва.*
- Недоволство: *Що за глупост/идиотщина!!*
- Различавайте: *etwas – alles – nichts* (нещо-всичко-нищо); *jemand – niemand* (някой-никой)

Разпознаване на структурите

- Окончания на съществителните за мн.ч. със *-s, -(e)n, -e, -er* (включително и с умлаути): *die Ufos, Federn, Kreise, Felder, Männer* → D 2 **7**, С. 178
- Членове (именителен падеж ед. и мн.ч.): *keine, meine, deine* → D 2 **10**, С. 179

Усвояване на речта

- Пари (евро)

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 18

С. 90, У 1 Чуйте Сцена 1. Какво чувате? Отбележете с кръстче.

С. 90, У 2 Чуйте: къде Филип и Паула чакат НЛО? Отбележете с кръстче.

С. 90, У 3 Първо изслушайте цялата Сцена 2. После нанесете думите в квадратчетата.

С. 90, У 4 Чуйте Сцена 3. Подредете отделните реплики от диалога.

С. 91, У 5 Въпроси: *за какво, за кого?* Допълнете и запишете.

С. 91, У 6 Подредете в логична последователност *etwas – alles – nichts* (нещо-всичко-нищо).

С. 91, У 7 Допълнете: *etwas – alles – nichts*.

С. 91, У 8 Кое е по-правилно: *jemand* или *niemand* (някой или никой)?

С. 91, У 9 Чуйте Сцена 4. Кои изявления са положителни (+) и кои отрицателни (-)?

С. 92, У 10 1. Отбележете съществителните. 2. Нанесете в таблицата формите за множествено число. Допълнете правилото.

С. 92, У 11 Открийте в квадрата формите за единствено и за множествено число. Допълнете таблицата.

С. 92, У 12 Допълнете изреченията. Напишете глаголите в правилната им форма.

С. 93, У 13 Използвайте: *nichts – Geld – Euro – Cent* (нищо-пари-евро-цента).

С. 93, У 14 Добавете *kein/keine, mein/meine* (никой/никоя, мой/моя). Прочетете изреченията на глас.

С. 94 ОБЗОР УРОК 19 С. 94

Информация

С помощта на Ойлалия Паула и Филип са установили, че един селянин е направил мистериозните кръгове в нивата. Те се връщат в селото и в селската кръчма провеждат интервюта с неколцина селяни за мнението им по въпроса.

Стратегия на слушане

- Да идентифицирате различни гласове и да разберете на кого принадлежи всеки

Слушане

- 2 **24** Сцена 1: Всичко за НЛО
 - 2 **25** Сцена 2: Интервюта в селска кръчма
- текстове на сцените: С. 141

Разбиране на речта

- Въпроси: *Всъщност какво значи...? Откъде го знаеш? Защото смятате, че идеята не е добра?*
- Мнение: *Това беше добра идея. Мисля, че идеята (не) е добра.*
- Кой на какво е способен и на какво - не: *НЛО могат да летят. Аз мога да летя. НЛО могат само да летят, но не и да говорят.*
- Класифициране на мненията: положително, неутрално, отрицателно.

Разпознаване на структурите

- Минало свършено на *sein*: *war* → D 1 **15**, С. 175
- Модалният глагол *können*: Употреба → D 1 **8**, С. 173
Място в изречението → D 1 **10**, С. 174

Усвояване на речта

- *finden, glauben, meinen* (намирам, вярвам, смятам)
- изразът *logisch* (логично)

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 19

С. 95, У 1 Чуйте Сцена 1. Сравнете репликите в комиковото балонче с аудио-текста. Съвпадат ли? 2. Какво казва Ойлалия за себе си и за НЛО? Подредете думите и нанесете изреченията в съответната графа.

С. 95, У 2 Чуйте Сцена 2. Кой какво казва? Отбележете с кръстче.

С. 96, У 3 Какво е вашето мнение? Кои изрази са положителни ☺, неутрални ☹, по-скоро отрицателни ☹? Отбележете със символ.

С. 96, У 4 Кой отговор на кой въпрос съответства? Свържете със стрелки.

С. 96, У 5 Кои изрази са синоними (≈)? Използвайте съответните думи.

С. 96, У 6 Използвайте в изреченията *nur* или *nicht*. Прочетете изреченията на глас.

С. 97, У 7 Маркирайте глаголните форми. Кое е сега, кое е преди? Използвайте *jetzt* (сега) или *vorher* (преди).

С. 97, У 8 Минало свършено на *sein*. Напишете правилните глаголни форми.

С. 97 У 9 Използвайте: *kann* или *können*?

С. 98, У 10 Вие сте на друго мнение. Прочетете изреченията. Внимавайте за отрицанието при съществителни!

С. 98, У 11 Откъде идва думата? Какво означава? Отбележете с кръстче.

С. 99 ОБЗОР УРОК 20

Информация

Паула и Филип искат да знаят какво мислят слушателите за мистериозните кръгове, направени от човешка ръка. За тази цел те откриват слушателски телефон и питат дали лъжата може да бъде грях – това е препратка към популярната песен от 1938 г. “Може ли любовта да бъде грях?” Ще чуете три обаждания и едно електронно писмо, прочетено от Компю.

Стратегии на слушане

- Да разпознаете чуждицата като ключова дума
- Да отгатнете съдържанието на едно мнение по театралната интонация

Слушане

- ☉₂ **26** Сцена 1: Може ли лъжата да бъде грях?
 - ☉₂ **27** Сцена 2: Слушателка
 - ☉₂ **28** Сцена 3: Слушател
 - ☉₂ **29** Сцена 4: Пословица
 - ☉₂ **30** Сцена 5: Загадка
 - ☉₂ **31** Членове
- текстове на сцените: С. 141f.

Разбиране на речта

- Да питаш за мнение и да изразяваш мнение: *Какво е вашето мнение? Как смятате? Че кой може да повярва в това? Какъв е проблемът? Все едно, няма да разберете. Това си е направо философско.*
- Призиви: *Обадете ни се! Моля ви, не се обаждайте повече! Пишете ни по електронна поща!*
- Подреждане на думите
- Смисъл на пословицата

Разпознаване на структурите

- Определителен и неопределителен член (именителен падеж) ед. и мн.ч. : *der – die – das; ein – eine* → D 2 **5**, С. 178
- Модален глагол *können*: *Kann denn Liebe Sünde sein? Ich kann fliegen.* → D 1 **8**, С. 173
- Глаголи с променяща се гласна: *lesen – liest* → D 1 **4**, С. 172

Усвояване на речта

- Съществителни и глаголи с еднакъв произход: *der Anruf – anrufen (телефонно обаждане – да се обадиш по телефона)*
- Съставяне на думи

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 20

С. 100, У 1 Чуйте Сцена 1. За какво става дума в Урок 20? Напишете една ключова дума.

С. 100, У 2 Чуйте Сцена 2. На какво мнение е госпожа Фриш?

С. 100, У 3 Чуйте Сцена 3. На какво мнение е господин Перини?

С. 100, У 4 Чуйте Сцена 4. *kurze/keine (къси/никакви)*: Кое къде се използва?

С. 100, У 5 Чуйте Сцена 5. Подредете диалога. Номерирайте.

С. 101, У 6 Какъв въпрос задават Паула и Филип на слушателите? Отбележете с кръстче (x).

С. 101, У 7 Какво означават двете думи? Отбележете с кръстче.

С. 101, У 8 *ein paar/ein bisschen (няколко/малко)*: Кое къде се използва? Запишете.

С. 101, У 9 Подредете думите според тяхната градация. Опитайте се да ги използвате в примерните изречения.

С. 101, У 10 Какво означава тази пословица? Има ли подобна на български?

С. 102, У 11 1. Чуйте изявленията и добавете членовете. 2. Допълнете схемата.

С. 102, У 12 1. Модалният глагол *können* има две значения. Сравнете двете изречения. 2. Съотнесете примерите. Възможност (M) или способност (F)? Кое е вярното? Запишете.

С. 102, У 13 Кои гласни се променят в кои глаголи? Отбележете с кръстче и запишете основната форма.

С. 103, У 14 Нанесете в таблицата съответните глаголи или съществителни (ед.ч.).

С. 103, У 15 Съединете разделените думи. Запишете.

С. 104 ОБЗОР УРОК 21

Информация

Паула и Филип имат нова задача. Двамата са в редакцията, мъчи ги лятната жега. Компю ги изпраща в Хамбург – град, разположен на голяма река. Твърди се, че в пристанището на Хамбург се е появила акула. Двамата заминават за Хамбург, където попадат сред много любопитни хора на кея.

Слушане

- ☉₁ **32** Задачата
 - ☉₁ **33** Сцена 1: Желанията на Паула
 - ☉₁ **34** Сцена 2: На пристанището в Хамбург
- текстове на сцените: С. 142

Разбиране на речта

- Изразяване на желания: *Бих искал .../имам нужда ... Може ли да минем?*
- Въпроси и реакции: *Няма ли поне вентилатор? Ти това вярваш ли го? – Всичко е възможно.*
- Отрицателен отговор на молба: *(Може ли да минем?) Тук никой не може да мине.*

Разпознаване на структурите

- Преки допълнения → В 6, С. 167
- Винителен падеж на определителния, неопределителния и отрицателния член: *Siehst du den/einen Hai? Wir wollen keine Reporter.* → D 2 **2**, **4** + **10**; С. 177ff.

Усвояване на речта

- Открийте собствена система за запаметяване на думите.

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 21

С. 105, У 1 Чуйте задачата, поставена от Компю. Какво се е случило? Отбележете с кръстче.

С. 105, У 2 Чуйте Сцена 1. Какво иска да каже Паула с думата *вода*? Отбележете с кръстче.

С. 106, У 3 Чуйте Сцена 2. Чухте ли? Отбележете *ja/da* или *nein/ne*.

С. 106, У 4 Кое към кое се отнася? Свържете със стрелки.

С. 106, У 5 Кое изречение е неправилно? Зачеркнете го.

С. 107, У 6 Довършете изреченията. Прочетете ги на глас.

С. 107, У 7 1. Оградете в кръг всички глаголи. Отбележете членовете. 2. Допълнете схемата.

С. 107, У 8 Съставете изречения. Прочетете ги на глас.

С. 108, У 9 Употребете *kein_* с вярното окончание.

С. 108, У 10 1. Как вие лично запаметявате най-добре тези думи? Отбележете с кръстче. 2. Запишете думите според собствената си система на допълнителен лист.

С. 109 ОБЗОР УРОК 22**Информация**

В Хамбург Паула и Филип все още са по дирите на акулата, която се била появила в пристанището. Те обикалят кея, където откриват странен сърф и чуват не по-малко странен звук.

От една лавка те си купуват пържени картофи и минерална вода. Минава вестникопродавец, който гръмко обявява последните събития в Хамбург. Паула си купува вестник и вижда една снимка, която доста я стряска.

Слушане

- **35** Сцена 1: Един сърф
 - **36** Сцена 2: На лавката.
 - **37** Сцена 3: Хамбургският вестник
- текстове на сцените: С. 142f.

Разбиране на речта

- Изразяване на несигурност: *Това никой не знае.*
- Твърдения: *Това със сигурност беше акула. Страх ги е, ясна работа..*
- Изразяване на чувства: *Не е ли ужасно? Сигурно е много интересен.*
- Заключение: *Значи има ...*
- Съгласие: *Тъй да бъде!*
- Въпрос за нечие желание: *Какво ще обичате?*

Разпознаване на структурите

- Лични местоимения (3. л. именителен и винителен падеж):
der Surfer – Er ist weg. Die Polizei sucht ihn. die Zeitung – Ich kaufe sie. das Surfbrett – Es ist kaputt. → D 3 **2** + **3**, С. 180
- Членът като местоимение: *Die ist interessant.*
→ D 3 **5**, С. 181

Усвояване на речта

- *Филип получава – Паула би искала – Филип взима*

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 22

С. 110, У 1 Чуйте Сцена 1. Какво се казва за сърфа и за сърфиста? Запишете номерата.

С. 110, У 2 Изслушайте Сцена 2. Какво чухте? Отбележете с кръстче.

С. 110, У 3 Чуйте Сцена 3: 1. Какво казва вестникопродавецът? Отбележете с кръстче. 2. Какво открива Паула?

С. 111, У 4 Какво казва продавачката? Допълнете текста.

С. 111, У 5 Отбележете с кръстче.

С. 111, У 6 Добавете необходимите думи в диалога.

С. 112, У 7 Кои лични местоимения заместват кои съществителни: *er, sie* или *es*?

1. Отбележете съществителните и личните местоимения. 2. Допълнете таблицата.

С. 112, У 8 1. Кои съществителни могат да бъдат заменени с *er, sie, es*? Отбележете съществителните. 2. Кои съществителни можете да замените с *ihn*? Отбележете с кръстче. Съставете изречения и ги прочетете на глас.

С. 113, У 9 Коя е основната форма на глагола??

С. 113, У 10 Кое е неподходящо? Отбележете с кръстче.

С. 114 ОБЗОР УРОК 23

Информация

Паула и Филип още са в Хамбург. След като откриха един наръфан сърф, сега те търсят сърфиста. Докато тълпата в пристанището все още чака да види акулата, двамата продължават нататък и стигат до едно училище за сърфисти и гмуркачи. Тук може би ще получат повече информация за изчезналия сърфист? Уви, надеждата им е напразна: човекът в училището не е много разговорлив. Те продължават покрай реката и откриват един гмуркач, който им помага да разгадаят загадката. Внезапно се появява Ойлалия, която от птичи полет също е видяла нещо интересно.

Стратегия на слушане

- Използвайте звуците, за да разбирате по-добре действието.

Слушане

⊗₂ **38** Сцена 1: Училище за сърфисти и гмуркачи

⊗₂ **39** Сцена 2: Един гмуркач

⊗₁ **40** Сцена 3: Ойлалия

→ текстове на сцените: С. 143

Разбиране на речта

- Въпроси: *Какво е това там? Ти пък как се озова тук?*
- Укор: *Това сигурно сте го прочели във вестника?!*
- Любопитство: *Искам да го видя по-отблизо. Видях нещо интересно.*
- Задължение: *Трябва да работя.*
- *etwas* + прилагателно: *нещо интересно*

Разпознаване на структурите

- Минало свършено със *sein* или *haben*: *Was haben Sie gesagt? Wie bist du hierher gekommen?* → D 1 **16**, С. 175
- Образуване на причастие II → D 1 **17**, С. 176
- Делими глаголи в минало свършено → D 1 **18**, С. 176
- Модален глагол *müssen* → D 1 **9**, С. 173

Усвояване на речта

- Форми на причастие II
- Как се говори за минали събития

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 23

С. 115, У 1 Чуйте Сцена 1. Намерете местата на думите. Запишете.

С. 115, У 2 1. Разгледайте картинките и после чуйте Сцена 2. 2. Подредете текста. Номерируйте.

С. 115, У 3 Чуйте Сцена 3. Какво е направила Ойлалия? Отбележете с кръстче.

С. 116, У 4 Кои глаголи са подходящи по смисъл? Напишете правилната глаголна форма.

С. 116, У 5 Какво чухте в сцените? Отбележете с кръстче.

С. 116, У 6 Свържете прилагателните с *etwas*. Съставете изречения и ги прочетете на глас.

С. 116, У 7 Употребете подходящите думи в изреченията 1-5. Прочетете изреченията на глас.

С. 117, У 8 Напишете изречения в съответната колонка.

С. 117, У 9 Отбележете глаголите в примерните изречения. Напишете глаголите в основната им форма в двете колонки.

С. 117, У 10 Напишете примери за причастие II. Използвайте глаголи от У 9.

С. 117, У 11 Подредете думите в правилната последователност. Нанесете изреченията в схемата.

С. 118, У 12 Кои лични местоимения отговарят на глаголните форми?

С. 118, У 13 Отбележете причастията. После напишете основните форми.

С. 118, У 14 Моля, отговорете гласно на въпроса.

С. 119 ОБЗОР УРОК 24

Информация

От своя птичи поглед Ойлалия е видяла нещо интересно. Тя отвежда Паула и Филип в училището за гмуркачи, където двамата вече са разпитвали за изчезналия сърфист. В училището ги очаква истинска изненада. Загадката е разбулена, така че Филип кани Паула да отидат на едно място в пристанището, където той самият често е ходил като дете. Това е кеят на име *Willkomm-Höft*, където отплуващите или пристигащи кораби биват приветствани с националния химн на държавата, под чийто флаг плуват.

Стратегия на слушане

Как се разпознава настроение по тона (например – караница)

Слушане

- **41** Сцена 1: Празненство
 - **42** Сцена 2: Пари
 - **43** Сцена 3: Една покана
- текстове на сцените: С. 144

Разбиране на речта

- Похвали: *Честито! Браво, добре го направи!*
- Укор: *Това не е достатъчно.*
- Предложение: *Нека изиграем една игра. Трябва само да слушаш.*
- Споразумение: *Разбрахме се!*
- Да помолиш някого за нещо: *Заради мен.*
- Спомени: *Като дете аз ...*
- Разбиране на съобщения
- Съотнасяне на съществителни и глаголи

Разпознаване на структурите

- Глаголи с делима представка: *einladen – Ich möchte dich einladen. Ich lade dich ein.* → D 1 **11** + **12**, С. 174

- Неделими представки: *be- (bekommen), er- (erzählen), ver- (verleihen)* → D 1 **13**, С. 175

Усвояване на речта

- Кой какво казва
- Разбиране на съществителните и глаголите

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 24

С. 120, У 1 Чуйте Сцена 1 и Сцена 2. Напишете по едно ключово съобщение от тях.

С. 120, У 2 Отнесете чутите думи към картинките. Запишете.

С. 120, У 3 Чуйте Сцена 3. Номерируйте картите в съответствие с хода на диалога. За проверка изслушайте още веднъж сцената.

С. 121, У 4 Какво означава ...? Отбележете с кръстче.

С. 121, У 5 Отнесете глаголите към картинките. Запишете.

С. 121, У 6 Отнесете глаголите към съществителните.

С. 122, У 7 Какво се случва с представката? Допълнете правилото.

С. 122, У 8 Подредете думите. Впишете изреченията в схемата.

С. 122, У 9 Използвайте подходящата представка.

С. 122, У 10 Напишете правилните глаголи в правилната им форма.

С. 123, У 11 Кое с кое съответства? Свържете със стрелки.

С. 123, У 12 Какво е значението на думите? Съставете три изречения. Прочетете ги на глас.

С. 124 ОБЗОР УРОК 25

Информация

Паула е проучила произхода на израза *Das ist getürkt* (*Това е скроено, измамно.*): през 1895 бил осветен един канал, свързващ градовете Хамбург и Кил. Поканени били много екипажи с техните кораби. При влизането на всеки кораб в канала се изпълнявал националният химн на страната, под чийто флаг плувал корабът.

Националността на кораба се познавала именно по флага. Музикантите обаче не знаели османския (или турския) химн. И понеже флагът бил с полумесец, те просто изсвирили една стара германска песен за месечината. С други думи – импровизирали. Има и друго обяснение на думата **getürkt**: през 1769 година за пръв път бил показан шахматен автомат. Той представлявал сандък с шахматна дъска, край която седала голяма кукла в османска носия. Тъкмо поради това изобретателят нарекъл шахматния си автомат “Турчинът”. Машината побеждавала всеки противник. Мнозина не вярвали, че това е автомат, а предполагали, че в сандъка се крие човек. Тоест, че има някакъв трик, измама. Днес думата **getürkt** има само отрицателно значение, а когато се използва – това си е дискриминация. Ето защо Паула толкова се ядосва, когато Филип я използва.

Слушане

- ☉₂ **44** Сцена 1: Импровизация
- ☉₂ **45** Сцена 2: В ресторанта
- ☉₂ **46** Сцена 3: Книга за кукумявки
- ☉₂ **47** Гласни

→ текстове на сцените: С. 144

Разбиране на речта

- Въпроси: *Някой да знае турския химн? Какво ще свирим сега? Мен там има ли ме?*
- Предложение: *Ще импровизираме.*

Разпознаване на структурите

- Променяща се гласна при делими глаголи: *lesen- Liest du mir vor?* → D 1 **4**, С. 172; D 1 **11**, С. 174
- Прилагателни пред съществителни: *die türkische Hymne* → D 8 **1**, С. 183
- Къси и дълги гласни: *Vokale: kann - fahre*

Усвояване на речта

- Песента “Месечината изгрява”
- Съставяне на думи от букви

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 25

С. 125, У 1 Прочетете информацията на С. 124. Разгледайте ги. Какво е било преди? Какво е сега?

С. 125, У 2 Чуйте Сцена 1. Каква е връзката между трите думи?

С. 125, У 3 Чуйте Сцена 2. Допълнете изреченията.

С. 126, У 4 Чуйте Сцена 3. Кой какво казва? Отбележете с кръстче.

С. 126, У 5 Кой глагол е подходящ за всяко отделно съществително? Свържете със стрелки и образувайте изречения.

С. 126, У 6 Поставете думите на правилното място в изречението. Прочетете изреченията на глас.

С. 126, У 7 Какво означават думите? Запишете.

С. 127, У 8 Допълнете глаголните форми.

С. 127, У 9 Изслушайте по два пъти отделните примери. Обърнете внимание на оградените думи: дълга или къса гласна? Отбележете с кръстче.

С. 127, У 10 1. Сравнете: прилагателни след глагол и преди съществителни. Допълнете правилото. 2. Добавете прилагателните в съответната форма.

С. 128, У 11 Можете ли по нотите да изпеете песента за месечината?

С. 128, У 12 Съставете думи с буквите.

С. 129 ОБЗОР УРОК 26

Информация

За съжаление Айхан трябва да напусне Радио Д. Паула го разбира едва когато вижда подготовката за празненство в редакцията. Става истинско прощално парти: с разговори, със слово, с подарък... Само порфесорът тъй и не успява да обясни поредния аспект на немския език. От друга страна той е просто възхитен от големия брой съставни думи...

Стратегия на слушане

- Как по звуците се разпознава случващото се

Слушане

- ☉₂ **48** Сцена 1: Парти за Айхан
 - ☉₂ **49** Сцена 2: Един въпрос
 - ☉₂ **50** Сцена 3: Оповестяване
 - ☉₂ **51** Сцена 4: Прощално слово
 - ☉₂ **52** Сцена 5: Прощален подарък
 - ☉₂ **53** Сцена 6: Плюшена играчка
 - ☉₂ **54** Сцена 7: Прощална песен
- текстове на сцените: С. 144f.

Разбиране на речта

- Да съобщите нещо: *Днес има парти. Първо ще празнуваме. Баща ми има нужда от моята помощ. Трябва да замина за Турция.*
- Въпроси: *Наистина ли напускаш? Нима не знаеш?*
- Съжаление: *Да, трудна работа. Надявам се, че не. Уви, ти трябва... Сега няма време за разговори.*
- Да се възстанови ходът на една история

Разпознаване на структурите

- Съставни думи със или без допълнителна буква (*das Stofftier, die Abschiedsparty*)
Членът при съставни съществителни (*der Stoff + das Tier: das Stofftier*) → Е 1, С. 185

Усвояване на речта

- Свързване на глаголи и съществителни
- Как се отстранява излишното от група думи

УПРАЖНЕНИЯ УРОК 26

- С. 130, У 1** Чуйте Сцена 1. Паула получава две информации. Какви са те? Запишете.
- С. 130, У 2** Чуйте Сцена 2. Кой въпроси съответстват на отговорите? Запишете номерата им.
- С. 130, У 3** Чуйте Сцена 3. Какво оповестява Компю? Отбележете с кръстче.
- С. 130, У 4** Чуйте Сцена 4. Номерируйте изреченията в съответствие с хода на диалога.
- С. 131, У 5** Чуйте Сцена 5. Какво получава Айхан? Анализирайте думата.
- С. 131, У 6** Чуйте Сцена 6. Опишете с ключови думи реакцията на Ойлалая.
- С. 131, У 7** Чуйте Сцена 7. Какво подарява Айхан на Професора?
- С. 131, У 8** Какво научихте в Урок 26? Разкажете го на глас. Допълнете още информация към ключовите думи.
- С. 132, У 9** Намерете съответствията. Свържете със стрелки.
- С. 132, У 10** Напишете двете съществителни, от които се състои съставната дума. 1. Кое от двете определя члена? 2. Каква буква се добавя между съществителните?
- С. 132, У 11** Свържете и напишете съществителните заедно с члена. Между

двете съществителни: няма буква; има s; има n?

- С. 133, У 12** Кой глаголи са подходящи за съответното съществително? Запишете. Понякога те са повече от един.

- С. 133, У 13** Кое е излишно? Отбележете с кръстче.

С. 134 ТЕМЕТЕ DER СЦЕНИТЕ

Текстовете на сцените ще намерите в това приложение на съответната обзорна страница.

С. 146 ОТГОВОРИ

В отворените упражнения, например "Съставете изречения", има **повече от един** верни отговора. Посочените примерни отговори са само **вариант**.

С. 186 СПИСЪК НА ДУМИТЕ

В списъка на думите ще намерите следните информации.

- **съществителни:** единствено число, член, окончания за множествено число: *Abend, der/-e = der Abend/die Abende*
- **глаголи:**
основна форма и причастие II: *bekommen – hat bekommen*,
при делими глаголи: основна форма и 3 л.ед.ч.: *anrufen/er ruft an*,
при глаголи с променяща се гласна: основна форма и 3 л.ед.ч.: *geben/er gibt*
- **числата** в скоби: Номер на урока, например (1) и страницата в учебника, например С. 3
- **курсив:** думи, които се появяват **само** в учебника, например *April, der (8, С. 43)*

ГРАМАТИКА

Всичко след този знак в граматичното приложение е преведено по-долу.

Следващото обобщение на граматичните разяснения се отнася най-напред до структурата на изречението, а после – до видовете думи.

С. 163 А изречение

В немския има четири вида изречение:

- Разказно изречение - съобщава се нещо за говорещия, за другото или за нещо
- Въпросително изречение с въпросителна дума (W-Frage) – задава се отворен въпрос

- Въпросително изречение с възможни отговори *да/не* – задава се въпрос, на който може да се отговори само с *да*, *не* или *не знам*
- Повелително изречение – към някого се отправя молба или нареждане; в случая глаголът е в повелително наклонение.

С. 163 А 1 Разказно изречение: в това изречение спрегнатият глагол е в позиция ②.

С. 163 А 2 Въпросително изречение с въпросителна дума: спрегнатият глагол е в позиция ②.

С. 164 А 3 Въпросително изречение с да/не: спрегнатият глагол е в позиция ①.

С. 164 А 4 Повелително изречение: спрегнатият глагол е в позиция ①. → форми на повелителното наклонение: D1 ⑤, С. 172.

С. 164 А 5 Глаголи с делима представка или задължителен предлог в изречението: в немския има някои особености с мястото в изречението на частиците, които принадлежат към глагола или са свързани с него. Независимо от непосредствената си връзка с глагола, те винаги са в края на изречението.

С. 164 А 5 1 Модални глаголи в изречението (wollen)

С. 164 А 5 2 Глаголи с делима представка (einladen)

С. 164 А 5 3 Минало свършено (Sie haben das gelesen): в самия край на изречението са:

- вторият глагол при изречения с модален глагол
- представката при делими глаголи
- причастие II в минало свършено

С. 165 А 6 Свързване на главни изречения: В съставни изречения, които започват с *des-halb ...* или *zuerst ..., dann ...*, първо идва глаголът, после подлогът.

С. 165 В Части на изречението

Определени думи задължително остават заедно в изречението. Това са частите на изречението.

- Части, които зависят от глагола, се наричат добавки (напр. подлог, допълнение)
- Части, които не зависят от глагола, се наричат обстоятелствени пояснения.

С. 165 В 1 Глаголът като част на изречението (= сказуемо): Всяко граматически завършено изречение в немския

почти задължително съдържа глагол. Глаголът определя онези добавки, които са задължителни в едно граматически правилно изречение.

С. 166 В 2 Добавки (подлог): Глаголите имат нужда от подлог.

За подлог служат съществителни (почти винаги с член) или местоимения. За подлога се пита с *wer?* (въпроси за одушевен подлог: *Wer macht ein Spiel?*) или с *was?* (въпроси за неодушевен подлог): *Was ist interessant?*

С. 166 В 3 Добавки (задължително es): При определени глаголи добавката *es* е задължителна.

С. 166 В 4 Добавки (sein + прилагателно): Прилагателните след глагола *sein* изразяват (лична) оценка на говорещия. Прилагателните след глагола (=наречия) не променят формата си. Човек може да изрази мнението си и с *Ich finde*. Тогава обаче е нужна пряка добавка (допълнение): *Ich finde das interessant*.

С. 166 В 5 Добавки (sein/heißen + съществително): След *sein/heißen* съществителните са винаги в именителен падеж.

С. 167 В 6 Добавки (винителни допълнения): *Paula kennt* не е граматически завършено изречение. Трябва да се попита какво или кого познава Паула. В случая липсва задължителното винително допълнение. Много глаголи в немския имат добавки (допълнения) във винителен падеж. При тези допълнения членовете се променят, понякога се променя и формата на съществителното или местоимението.

С. 167 В 7 Добавки (за време, за място, за начин): тези добавки зависят от глагола и са задължителни за всяко правилно изречение. Ако се изпуснат, изречението ще бъде непълно, например „*Wir müssen sein*“ – тук липсва добавката, правилно би било например: *Wir müssen pünktlich sein*.

С. 167 В 8 Дателни добавки (допълнения): В първите 26 урока дателните допълнения не са представени систематично – те се използват само в определени изрази, които вие би трябвало да разбирате единствено в тяхната цялост, например *Was ist denn mit dir los? Stell dir vor, ... Wie geht es Ihnen?*

С. 168 В 9 Обстоятелствени пояснения: Обстоятелствените пояснения не зависят от глагола. Те са свободни и могат да се използват във всички изречения, стига, разбира се, да пасват в контекста.

С. 168 С Словоред в изречението (синтаксис)

В немския словоредът в изречението е относително свободен. Все пак има някои основни правила.

С. 168 С 1 Разказно изречение

С. 168 С 1 1 Подлог – глагол – обстоятелствено пояснение: Според основното правило, подлогът е в позиция ①, спрегнатият глагол в позиция ②, обстоятелственото пояснение в позиция ③.

С. 168 С 1 2 Обстоятелствено пояснение в позиция ①: Често в позиция ① можете да видите обстоятелствено пояснение; спрегнатият глагол тогава се явява в позиция ②, а подлогът в позиция ③. *Ако целта на съобщението го изисква, обстоятелственото пояснение или добавката може да бъде в позиция ①.*

С. 168 С 1 3 Добавки: В позиция ④ добавката винаги е на правилно място: след подлога, глагола и обстоятелственото пояснение.

С. 169 С 1 4 Добавка в позиция ①: Често пъти в позиция ① се появява винителна добавка (допълнение), спрегнатият глагол остава в позиция ②, а подлогът в позиция ③.

С. 169 С 1 5 Отрицание с *nicht*
nicht идва винаги след спрегнатия глагол и винителната добавка; след *nicht* идват наречията и другите добавки.

С. 169 С 1 6 Глаголи с делими представки или задължителни предлози: Често пъти в самия край на изречението идват важни информации. В нашия пример става дума за информации, свързани с глагола. Ето защо, ако искате правилно да разберете определено изречение, трябва винаги да внимавате в края му.

С. 170 С 2 Въпрос

С. 170 С 2 1 Въпрос с въпросителна дума (*W-Frage*): При тези изречения въпросителната дума винаги е в позиция ①, спрегнатият глагол в позиция ②, а подлогът в позиция ③.

С. 170 С 2 2 Въпрос без въпросителна дума (*да/не*): При тези въпроси спрегнатият глагол е в позиция ①, а подлогът в позиция ②.

С. 170 С 3 Повелително изречение: Спрегнатият глагол е в позиция ①, подлогът в позиция ②. Във 2.л.ед.ч. подлогът се изпуска.

С. 171 С 4 Обобщение: място на глагола в изречението

С. 171 С 4 1 Глагол в позиция ②

С. 171 С 4 2 Глагол в позиция ①

С. 171 D Думи

С. 171 D 1 Глаголи: В немския глаголите променят своята форма = спрежение на глагола. Глаголите имат основа и окончание. Окончанието зависи от подлога, тоест – от съществителното или (личното) местоимение. В речника ще откриете глаголите в основната им форма (с окончание *-en: machen, lesen*).

С. 171 D 1 1 Основна форма, основа, окончание

С. 171 D 1 2 Спрежение на глагола в сегашно време – правилни глаголи

С. 172 D 1 3 Спрежение на глагола в сегашно време – основа на *-t/d* или *-s/B*

С. 172 D 1 4 Спрежение на глагола в сегашно време – глаголи с променяща се гласна: В немския определени глаголи променят основната си гласна. В сегашно време тя се променя само във 2. и 3. л.ед.ч., това важи и за глаголи с делима представка: *vorlesen – Ayhan liest Eulalia ein Buch vor.*

С. 172 D 1 5 Повелително наклонение на глагола: 2. л.ед.ч. (*du*)

- При някои глаголи се добавя *-e: entschuldige, arbeite, warte.*
- При глаголи с променяща се гласна основната гласна се променя и в повелителното наклонение: *sehen – Sieh mal!* Но: *Fahr doch weiter!*

С. 172 D 1 6 Спрежение на глагола в сегашно време – *sein, haben*

С. 173 D 1 7 Спрежение на глагола в сегашно време – *heißen, wissen*

С. 173 D 1 8 Модални глаголи: функция: Модалните глаголи нюансират съобщението, например разказното изречение *Er kommt am Samstag* може да се превърне в *Er will am Samstag kommen.*

С. 173 D 1 9 Модални глаголи: Спрежение на глагола в сегашно време: При модалните глаголи 1. и 3. л.ед.ч. съвпадат и нямат глаголно окончание, например: *ich kann – sie kann.* Но: *ich möchte – er möchte.*

С. 174 D 1 10 **Модални глаголи в изречението:**

- Модалните глаголи се нуждаят от втори глагол. Той е в основна форма и се намира в самия край на изречението.
- Понякога вторият глагол се изпуска, но мислено винаги присъства: *Möchtest du eine Pizza (haben)?*

С. 174 D 1 11 **Глаголи с делима представка:**

В немския глаголът може да бъде с представка. Представките уточняват значението на глагола или му придават друго значение. При такива глаголи ударението винаги пада върху представката: *anrufen*.

С. 174 D 1 12 **Глаголи с делима представка в изречението:** в сегашно време

- в изреченията с модални глаголи представката не се отделя;
- в разказни, повелителни и въпросителни изречения представката се отделя и отива в края на изречението;
- във 2. и 3. л. ед.ч. основната гласна се променя както е в същия глагол без представка : *lesen – er liest, vorlesen – er liest vor*.

С. 175 D 1 13 **Глаголи с неделима представка:** Представките *be-, er-, ver-* не се отделят от глагола. Ударението пада върху глагола: *bekommen, erzählen*.**С. 175 D 1 14** **Указания за време на глагола (минало):** В немския минали събития се описват с формите за минало време на глаголите. В речта се използват

- минало време на *haben* и *sein*,
- минало свършено време на останалите глаголи.

С. 175 D 1 15 **Минало време на *sein*****С. 175 D 1 16** **Минало свършено: образуване**

- В немския минало свършено време се образува от спрегнатите форми на спомагателните глаголи *haben* или *sein* и причастие II (= причастие за мин.св.вр.).
- Повечето глаголи образуват минало свършено с *haben*.
- Глаголите за движение, например *kommen, fahren* и *sein* образуват минало свършено със *sein*.

С. 176 D 1 17 **Причастие II: образуване:**

Глаголите с неделима представка не взимат *ge-*, например *erzählen: Sie hat eine Geschichte erzählt*.

→ Формите на причастие II при отделните глаголи ще намерите в списъка с думи, С. 186

С. 176 D 1 18 **Причастие II в изречението:** Причастие II е винаги в края на изречението.**С. 176 D 1 19** **Отрицанието с *nicht* при глаголите:** при глаголите се използва отрицанието *nicht*; *nicht* е винаги след спрегнатия глагол и след винителното допълнение.**С. 177 D 2** **Членове и съществителни:** В немския преди съществителното винаги има член. Членът носи информация за рода на съществителното, тоест – добре е винаги да се учи заедно с него. Познаваме определителни и неопределителни членове. Те могат да бъдат в единствено и в множествено число.**С. 177 D 2 1** **Определителен член (именителен падеж):** Съществителните имат падеж. Именителният е един от падежите. Подлогът винаги е в именителен падеж. Падежът се определя от глагола.**С. 177 D 2 2** **Определителен член (именителен и винителен падеж):** Друг падеж е винителният. Той се използва след определени глаголи (→ В 6, С. 179). Във винителен падеж се променя само определителният член за мъжки род *der* → *den*.**С. 177 D 2 3** **Неопределителен член (именителен падеж)****С. 178 D 2 4** **Неопределителен член (именителен и винителен падеж):**

- Във винителен падеж се променя само неопределителният член за мъжки род *ein* → *einen*.
- Съществителните в множествено число (именителен и винителен падеж) нямат неопределителен член.

С. 178 D 2 5 **Разликата между определителен и неопределителен член**

- Неопределителен член: става дума за нещо непознато, информацията е нова: *Da ist noch ein Hörer*.
- Определителен член: става дума за нещо определено, вече познато, например *„Der Hörer heißt Perini*.

С. 178 D 2 6 **Без член**

Не се членуват:

- Собствените имена: *Das ist Paula. Wer ist Philip?*
- Професии: *Paula ist Redakteurin*.
- В множествено число няма неопределителен член: *Das sind Zeitungen*.

- Без член са и съществителните във фиксирани изрази: *Geld haben*.

С. 178 D 2 7 Множествено число на съществителните: Повечето съществителни в немския имат форма за множествено число. Съществителните получават различни окончания, включително и след бройни: *ein Foto – fünf Fotos*.

Някои съществителни нямат форма за множествено число: *der Flügel – die Flügel*.
→ Формите за множествено число ще намерите в списъка с думи, С. 186

С. 179 D 2 8 Отрицание при съществителни: Членът *kein* се скланя по същия начин, както *ein*.

С. 179 D 2 9 Притежателно местоимение като член: 1. и 2. л.ед.ч.: Модалността за притежание указва принадлежността към някого или нещо. Притежателното местоимение **в ролята на член** се намира преди съществителното. В останалите случаи притежателното местоимение **замества** съществителното. То се скланя също както неопределителния член *ein*.

С. 179 D 2 10 Членове: обобщение

С. 180 D 3 Местоимения: Местоименията заместват съществителните (заедно с техния член). Тук обръщаме внимание на:

- личните местоимения
- неопределителните местоимения: *jemand, niemand, etwas, nichts*

С. 180 D 3 1 Лични местоимения: именителен падеж: В именителен падеж личното местоимение изпълнява ролята на подлог. То определя глаголната форма: *kommen: ich komme, er kommt*.

С. 180 D 3 2 Лични местоимения: 3. лице: Личните местоимения в 3. л. (в ед.ч. *er/sie/es und ihn*) заместват нещо вече познато: личността, предметът или абстрактното понятие вече са били споменати, известно е за какво се говори.

С. 180 D 3 3 Лични местоимения: винителен падеж 3. лице: Личните местоимения имат падеж, тоест те променят своята форма. Падежът зависи от глагола, например винителен след *sehen, verstehen, suchen*. В 3. лице се променя само местоимението в мъжки род: *er → ihn*. От другите лични местоимения вие сте срещали само 2. л.ед.ч.: *Ich verstehe dich nicht*.

С. 180 D 3 4 Неопределителни местоимения: Неопределителното местоимение указва

неопределена личност (положително: *jemand*, отрицателно: *niemand*) или неопределен предмет (положително: *etwas*, отрицателно: *nichts*).

Jemand и *niemand* променят формата си, например: *Ich sehe niemanden/jemanden*. Често пъти обаче окончанието *-en* се изпуска. *Etwas* и *nichts* не променят формата си.

С. 180 D 3 5 Определителният член като местоимение: Във всекидневната реч членовете често пъти се използват и като местоимения. В такъв случай те заместват местоимението. Когато обаче се говори за хора, това е неучтиво. Определителният член като местоимение е в позиция ① в изречението и подсилва съобщението.

С. 181 D 4 Предлози: Почти всички предлози изискват определен падеж: дателен, винителен или родителен. В зависимост от характера на съобщението или констатацията, някои предлози изискват ту винителен, ту дателен падеж. В Урок 26 за това не става дума.

С. 181 D 4 1 Рекция на предлога

С. 182 D 4 2 Сливане на предлога с члена: Някои предлози се сливат с члена. Най-добре е да ги заучите наизуст.

С. 182 D 5 Глаголи с постоянни предлози

С. 182 D 6 Въпросителни думи

- С въпросителните думи се пита за лица, предмети, време, начин, причина и т.н.
- Въпросителните думи се отнасят до части на изречението, например подлога, винителната добавка (допълнение), добавките за място, посока и пр.

С. 183 D 7 Съюзи: Съюзите свързват частите на изречението или отделните главни изречения: *und* - изброяване, *oder* - алтернатива, *aber* – противопоставяне.

С. 183 D 8 Прилагателни/наречия: Преди съществителни прилагателните в немския имат различни окончания. Прилагателни след глагола (=наречия) не променят формата си.

С. 183 D 8 1 Прилагателни преди съществителни: След определителен член в именителен падеж единствено число окончанието винаги е *-e*.

С. 183 D 8 2 Прилагателни след etwas: След местоимението *etwas* прилагателните се превръщат в съществителни. Те се скланят и

се пишат с главна буква. В Урок 26 за това не става дума.

С. 183 D 8 3 Наречия

С. 184 D 9 Частици: Частиците са малки думи, които поставят определен, субективен акцент. В говоримата реч те се използват много често. Частиците подсилват съобщението. Дали това подсилване е положително или отрицателно, много зависи от логическото ударение. Частиците не променят формата си.

С. 184 D 9 1 Модални частици

С. 184 D 9 2 Частици за степен

С. 184 D 9 3 Диалогични частици

С. 184 E Словообразуване

В немския съществуват много възможности за образуване на думи, за разпознаване на тяхната структура, а оттук – и за по-лесното им разбиране.

С. 184 E 1 Съществително + съществително (съставно съществително): Някои съществителни се свързват с определена буква *-s* или *-n*. Членът на съставното съществително се определя от второто съществително.

С. 185 E 2 Съществително + наставка *-in*: Използва се при обозначаването на професии или национална принадлежност.

С. 185 E 3 Наставки при прилагателни

С. 185 E 4 Семейства думи